

Virtual Social Networks: The Opportunity for Academic Progress or the Threat of Procrastination of Medical Students

Leila Safabakhsh (PhD)¹, Javid Dehghan Haghighi (PhD)², Amin Shariati (MD)³, Afsaneh Karimi (PhD)

^{4*}

1. Center for Education Studies and Development, Zahedan University of Medical Sciences, Zahedan, Iran.
2. Department of Community Medicine, School of Medicine, Zahedan University of Medical Sciences, Zahedan, Iran.
3. Student Research Committee, School of Medicine, Zahedan University of Medical Sciences, Zahedan, Iran.
4. Pregnancy Health Research Center, Zahedan University of Medical Sciences, Zahedan, Iran.

ARTICLE INFO	ABSTRACT
Article type Research article	Introduction: Procrastination is a widespread global phenomenon among university students that interferes with academic performance and daily activities. Procrastination may be exacerbated by technologies such as social networks. This study aimed to determine the relationship between the use of virtual social networks and the academic procrastination of medical students.
Article history Received: 27.06.2024 Accepted: 25.09.2024	Materials & Methods: In this descriptive-analytical study, 220 medical students were studied with a convenient sampling method. Data was collected using a 3-part online questionnaire. The first part of the questionnaire was related to demographic characteristics, the second part was the academic procrastination questionnaire and the third part was the questionnaire about the use of virtual networks whose validity and reliability were confirmed in previous studies. Descriptive and analytical statistics and SPSS software were used to analyze the collected data.
Keywords Academic procrastination, Social Networks, Medical Students.	Results: All students used social networks. Among social networks, all students used Telegram, while only 3.2% used Facebook. The highest and lowest average duration of using social networks were Instagram (58.31 ± 42.19 minutes per day) and Twitter (7.59 ± 9.73 minutes per day), respectively. Basic science students used WhatsApp and Instagram social networks significantly less than students of other courses ($P=0.004$ and $P<0.001$). The average score of the research community from the academic procrastination questionnaire was 69.65 ± 22.41 . The average score obtained from the virtual networks usage questionnaire was 56.30 ± 21.48 . There was a significant moderate positive correlation between academic procrastination and virtual networks ($P<0.001$, $r=0.228$).
  10.22038/hmed.2024.80807.1387	Conclusion: Virtual social networks were related to students' academic procrastination, and procrastinating students spent more time using mobile phones, especially Instagram, WhatsApp, and Telegram social networks.

Cite this paper as:

Safabakhsh L, Dehghan Haghighi J, Shariati A, Karimi A. Virtual Social Networks: The Opportunity for Academic Progress or the Threat of Procrastination of Medical Students. *Horizon of Medical Education Development*. 2025;16(3):79-86

* Corresponding author: Afsaneh Karimi

Email: afsnekarimi2014@gmail.com

Address: Zahedan University of Medical Sciences, Khalij-e-Fars Blvd, Zahedan, Sistan & Balochestan Province, Iran.

شبکه‌های اجتماعی مجازی: فرصت پیشرفت تحصیلی یا تهدید اهمال کاری دانشجویان پزشکی

لیلا صفابخش (PhD)^۱، جاوید دهقان حقیقی (PhD)^۲، امین شریعتی (MD)^۳، افسانه کریمی (PhD)^{۴*}

۱. مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی زاهدان، زاهدان، ایران.
۲. گروه پزشکی اجتماعی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی زاهدان، زاهدان، ایران.
۳. کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی زاهدان، زاهدان، ایران.
۴. مرکز تحقیقات سلامت بارداری، دانشگاه علوم پزشکی زاهدان، زاهدان، ایران.

مشخصات مقاله	چکیده
نوع مقاله مقاله پژوهشی	مقدمه: اهمال کاری یک پدیده جهانی گسترده در میان دانشجویان دانشگاه است که در عملکرد تحصیلی و فعالیت های روزانه افراد اختلال ایجاد می کند. اهمال کاری ممکن است با فناوری هایی مانند شبکه های اجتماعی تشدید شود. این مطالعه با هدف تعیین ارتباط شبکه های اجتماعی مجازی بر اهمال کاری تحصیلی دانشجویان پزشکی انجام شد.
پیشینه پژوهش تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۴/۰۷ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۷/۰۴	روش کار: در این مطالعه توصیفی-تحلیلی (مقطعی) ۲۲۰ نفر از دانشجویان پزشکی به روش آسان و در دسترس مورد مطالعه قرار گرفتند. داده های طرح با استفاده از پرسشنامه سه قسمتی آنلاین جمع آوری شد. بخش اول پرسشنامه مربوط به مشخصات جمعیت شناختی، بخش دوم پرسشنامه اهمال کاری تحصیلی و بخش سوم پرسشنامه استفاده از شبکه های مجازی بود که روایی و پایایی آنها در مطالعات قبلی تایید شده بود. برای تحلیل داده های گردآوری شده از آمار توصیفی و تحلیلی و نرم افزار SPSS استفاده شد.
کلمات کلیدی اهمال کاری تحصیلی، شبکه های اجتماعی، دانشجویان پزشکی.	نتایج: همه دانشجویان از شبکه های اجتماعی استفاده می کردند. در میان شبکه های اجتماعی، همه دانشجویان از تلگرام و فقط ۳/۲ درصد از دانشجویان از فیسبوک استفاده می کردند. بیشترین و کمترین میانگین مدت زمان استفاده از شبکه های اجتماعی به ترتیب مربوط به اینستاگرام ($42/19 \pm 58/31$ دقیقه در روز) و توییتر ($9/73 \pm 7/59$ دقیقه در روز) بود. دانشجویان علوم پایه به صورت معناداری کمتر از دانشجویان سایر مقاطع از شبکه های اجتماعی واتس اپ و اینستاگرام استفاده می کردند ($P=0/004$ و $P<0/001$). میانگین نمره کسب شده توسط جامعه پژوهش از پرسشنامه اهمال کاری تحصیلی $22/41 \pm 69/65$ بود. میانگین نمره کسب شده از پرسشنامه استفاده از فضای مجازی $21/48 \pm 56/30$ بود. بین اهمال کاری تحصیلی و استفاده از فضای مجازی همبستگی مثبت متوسط معناداری وجود داشت ($P<0/001$, $r=0/228$).
	نتیجه گیری: شبکه های اجتماعی مجازی با اهمال کاری تحصیلی یادگیرندگان ارتباط داشت و دانشجویان اهمال کار میزان بیشتری از زمان خود را صرف استفاده از موبایل به خصوص شبکه های اجتماعی اینستاگرام، واتس اپ و تلگرام می کردند.

نحوه ارجاع به این مقاله

Safabakhsh L, Dehghan Haghighi J, Shariati A, Karimi A. Virtual Social Networks: The Opportunity for Academic Progress or the Threat of Procrastination of Medical Students. Horizon of Medical Education Development. 2025;16(3):79-86

ایمیل: afsnekarimi2014@gmail.com

*نویسنده مسئول: افسانه کریمی

آدرس: دانشگاه علوم پزشکی زاهدان، بلوار خلیج فارس، زاهدان، استان سیستان و بلوچستان، ایران.

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-Non Commercial 4.0 International License

بسمه تعالی

دانشجوی گرامی

با سلام، احتراماً پرسشنامه حاضر در راستای انجام یک تحقیق کاربردی با عنوان «اثربخشی شبکه‌های اجتماعی مجازی بر اهمال کاری تحصیلی دانشجویان پزشکی در سال ۱۴۰۱» طراحی شده است. پاسخ‌های شما بسیار ارزشمند بوده و موجب غنای هر چه بیشتر تحقیق خواهد شد. ذکر نام ضرورتی نداشته و نظرات شما کاملاً محرمانه تلقی می‌شود و صرفاً در راستای تحلیل داده‌های پژوهشی از آن استفاده خواهد شد. لذا خواهشمند است با اطمینان کامل سوالات را مطالعه و پاسخ خود را مرقوم فرمایید. پیشاپیش، از همکاری صادقانه و صمیمانه شما سپاسگزاری می‌شود.

با سپاس فراوان

مشخصات دموگرافیک

سن:

جنس: ☐ مرد ☐ زن

دوره تحصیلی: علوم پایه ☐ فیزیوپاتولوژی ☐ کارآموزی ☐ کارورزی ☐

ترم تحصیلی:

آیا از شبکه اجتماعی تلگرام استفاده می‌کنید؟ ☐ بله ☐ خیر
در صورت استفاده میزان استفاده در روز چند دقیقه است؟

آیا از شبکه اجتماعی واتس اپ استفاده می‌کنید؟ ☐ بله ☐ خیر
در صورت استفاده میزان استفاده در روز چند دقیقه است؟

آیا از شبکه اجتماعی اینستاگرام استفاده می‌کنید؟ ☐ بله ☐ خیر
در صورت استفاده میزان استفاده در روز چند دقیقه است؟

آیا از شبکه اجتماعی توئیتر استفاده می‌کنید؟ ☐ بله ☐ خیر
در صورت استفاده میزان استفاده در روز چند دقیقه است؟

آیا از شبکه اجتماعی فیس‌بوک استفاده می‌کنید؟ ☐ بله ☐ خیر
در صورت استفاده میزان استفاده در روز چند دقیقه است؟

پرسشنامه اهمال کاری تحصیلی

لطفا میزان موافقت خود را با هر یک از گزینه‌های زیر علامت بزنید.

ردیف	گزینه‌ها	هرگز	به ندرت	گاهی	اکثر اوقات	همیشه
۱	هنگام مطالعه برای امتحان مرتباً رویا پردازی می‌کنم و تمرکز کردن برایم دشوار است.					
۲	تا لحظه‌ای که امکان داشته باشد، آماده شدن برای امتحانات را به تاخیر نمی‌اندازم.					
۳	سازمان دادن مطالب قبل از امتحان برایم دشوار است.					
۴	هنگامی که از تاریخ یک امتحان اطلاع پیدا می‌کنم، اجازه نمی‌دهم که وقت تلف شود و فوراً شروع به آماده شدن می‌کنم.					
۵	هنگامی که تاریخ یک امتحان نزدیک شود، آماده شدن برای امتحان برایم دشوار است.					
۶	هنگامی که می‌بایست برای یک امتحان آماده شوم، بر روی آن متمرکز می‌شوم و دچار حواس‌پرتی نمی‌شوم.					

۷	هنگامی که آماده شدن برای امتحانات را به تعویق می‌اندازم، احساس بدی به من دست می‌دهد.				
۸	دوست دارم عادت تعلل ورزی و امروز و فردا کردن را در خودم تغییر دهم.				
۹	تکالیفم را از یک جلسه به جلسه دیگر به تعویق می‌اندازم.				
۱۰	هنگامی که در حال انجام تکالیف هستم، چیزهای دیگری حواسم را پرت می‌کنند و برایم دشوار است که آن را تا پایان انجام دهم.				
۱۱	ترجیح می‌دهم که ابتدا تکالیفم را انجام دهم و سپس به چیزهای دیگر بپردازم.				
۱۲	تمایل دارم که انجام تکالیفم را تا دقیقه آخر به تاخیر بیندازم.				
۱۳	وقتی که برای مدرسه رفتن بیدار می‌شوم تقریباً فوراً از رختخواب بلند می‌شوم.				
۱۴	دیر به کلاس یا مدرسه می‌رسم.				
۱۵	وقتی که در کلاس چیزی نمی‌فهمم، مطمئنم که بزودی آن را خواهم فهمید (مثلاً کتابی می‌خوانم که آن را شرح داده باشد و یا با پرسیدن دوستم آن را خواهم فهمید).				
۱۶	پیش از اتمام رسیدن مهلت تحویل تکالیف آنها را تمام می‌کنم.				
۱۷	هنگامی که می‌بایست تکالیفم را مرور کنم، آن را به تعویق می‌اندازم.				
۱۸	وقتی که انجام دادن تکالیف را به تعویق می‌اندازم، احساس بدی به من دست می‌دهد.				
۱۹	دوست دارم که عادت اهمال کاری و امروز و فردا کردن در انجام تکالیف را تغییر دهم.				
۲۰	هنگامی که مجبور باشم تکلیفی را آماده کنم، مرتباً آن را به تاخیر می‌اندازم.				
۲۱	به محض مشخص شدن زمان انجام تکلیف، شروع به آماده کردن آن می‌کنم و آن را به تاخیر نمی‌اندازم.				
۲۲	هنگامی که تصمیم می‌گیرم بر روی تکلیفی کار کنم، احساس می‌کنم انرژی انجام دادن آن را ندارم.				
۲۳	هنگامی که برای انجام تکلیفی برنامه‌ریزی می‌کنم، دقیقاً به زمان و تاریخ آن پایبند هستم.				
۲۴	هنگامی که بر روی مقاله‌ای کار می‌کنم، نمی‌توانم روی آن تمرکز کنم و مرتباً رویاپردازی می‌کنم.				
۲۵	هنگامی که مجبورم تکلیفی را تا تاریخ معینی ارائه دهم، از چندین روز قبل آن را آماده می‌کنم.				
۲۶	هنگامی که انجام یک تکلیف را به تاخیر می‌اندازم، احساس بدی به من دست می‌دهد.				
۲۷	علاقه‌مند هستم که عادت اهمال کاری و امروز و فردا کردن در انجام تکالیف را تغییر دهم.				

پرسشنامه استفاده از فضای مجازی

ردیف	عوامل	کاملاً مخالفم	مخالفم	نظری ندارم	موافقم	کاملاً موافقم
	نیت استفاده					
۱	من قصد دارم در آینده استفاده ام از دنیای مجازی را افزایش دهم.					
۲	من قصد دارم در آینده از دنیای مجازی استفاده کنم.					
۳	من تمایل دارم دنیای مجازی را بررسی کنم.					
	نگرش					
۴	دنیای مجازی برایم مفرح و شادی آور است.					
۵	دنیای مجازی یک مد زودگذر نمی‌باشد.					

۶	استفاده از دنیای مجازی به من امکان برقراری روابط اجتماعی بیشتر با دیگران را می‌دهد.					
مفید بودن درک شده						
۷	دنیای مجازی من را توانمند می‌کند تا دانش کسب کنم.					
۸	دنیای مجازی من را توانمند می‌کند تا با دیگران روابط اجتماعی برقرار کنم.					
۹	دنیای مجازی من را توانمند می‌کند تا نظرات شخصی ام را بیان کنم.					
۱۰	دنیای مجازی من را توانمند می‌کند تا تجربه های سه بعدی داشته باشم.					
سهولت استفاده درک شده						
۱۱	یادگیری استفاده از دنیای مجازی برایم آسان است.					
۱۲	کسب مهارت در دنیای مجازی برایم آسان است.					
۱۳	ایفای نقش های کاری با استفاده از دنیای مجازی برایم آسان است.					
۱۴	به طور کلی معتقدم استفاده از دنیای مجازی برایم آسان است.					
سازگاری						
۱۵	استفاده از دنیای مجازی با تجربه آنلاین قبلی من سازگار است.					
۱۶	استفاده از دنیای مجازی با سبک زندگی من تناسب دارد.					
تاثیر اجتماعی						
۱۷	من در استفاده از دنیای مجازی، تحت تاثیر دوستان و نزدیکانم قرار می‌گیرم.					
۱۸	اگر دنیای مجازی یک مد زودگذر باشد، من دوست دارم که آنرا امتحان کنم.					
لذت درک شده						
۱۹	استفاده از دنیای مجازی برایم مفرح است.					
۲۰	استفاده از دنیای مجازی برایم سرگرم کننده است.					
۲۱	دنیای مجازی روشی برای ایجاد تفریح و آرامش برای من می‌باشد.					